

UNIVERSUL LITERAR

<p>ABONAMENTUL L. I 2,60 ANUAL Abonamentele se 'ac numa' pe un an.</p>	<p>COLĂBORATORII ACESTUI NUMĂR Ioan Dragu, D. Iov, C. Niculescu-Novaci, C. Ciocazan, Victor Anestin, Victor Hortopan, M. San-Marino, Const. Bițu, etc.</p>	<p>ANUNCIURI Linia pe pagina 7 și 8 - BANI 20 -</p>
---	---	--

Groznică catastrofă de pe Dunăre, care a provocat moartea mai multor muncitori, în fața Brăilei

Războiul anecdotic

La Liège.

Pe zidurile Liège-ului germanii lipiau anunțuri mari în cari arătau că într-o luptă din Prusia orientală, au luat 52.000 prizonieri și au capturat 40 de tunuri. Cetățenii din Liège au șters cele trei zeruri de la numărul prizonierilor și le-au pus la numărul tunurilor, așa că ar fi rezultat 52 de prizonieri și 40.000 de tunuri.

S'a făcut mult haz pe tema aceasta, care comandantul general al garnizoanei nu i-a plăcut de loc. Acesta ca să se răsbune a strâns pe toți bărbații din oraș, i-a închis și a dat foc închisoarei. Planul însă nu i-a isbutit căci femeile au devenit pompieri.

Onestitate.

Rechizițiile au rol destul de important în războiul european. În privința aceasta, trupele au instrucțiuni foarte severe. Așa, se citează următorul fapt, petrecut în Belgia:

Pe cornul unei vaci, fugită dela stăpânul său, s'a găsit un bon de rechiziție, cu cuprinsul: „S'a muls un litru de lapte“.

Melci de războiu.

Acum, câțiva timp, ajunse la vama din B, un transport de melci cu destinația la Paris. Vameșul, cam bănuitor, ordonă să se cerceteze pachetul cu melci.

A venit numai decât un expert, care procedând la o examinare minuțioasă, declară că melcii aparțineau la trei naționalități deosebite. Erau melci elvețieni, italieni și germani. Expertul aviză că cei italieni și elvețieni să fie introduși în Franța, pentru cei germani să se aștepte autorizația competentă.

Dar s'a întrebat vameșul, după ce indicii a cunoscut expertul, ca să dea consiliul dat?

Poate, și-a răspuns el singur, că melcii germani înainteză în formațiuni strânse: cei italieni au o alură nedecisă, iar cei cari nu aparțin acestor două categorii, sunt elvețieni.

Angajamentul.

Printul moștenitor al Bavariei, comandant al primului corp de armată bavareză, era instalat la Blamont, în castelul unui fabricant de șocolată, Burrihus.

Printul obținuse dela garda sa mii de kilograme de zahăr și de cacao, în schimbul făgăduinței că uzina de șocolată va fi respectată.

Printul a făgăduit pentru moment, dar după ce s'a asigurat la adăpost bun, cadourile primite, a dat ordin să se dea foc uzinei. Când patronul uzinei i-a amintit făgăduiala dată, printul i-a spus:

— Vezi plutonul de soldați de colo? E plutonul care așteaptă ordinul să fii executat.

D. Burrihus a mulțumit printului și s'a retras.

La Curtea spaniolă.

Familia regală spaniolă era la masă. Conversația rula în jurul războiului european. Pușin, câte puțin, discuția deveni aprinsă. Regele, partizan convins al Franței și aliaților, era contrariat de mania sa, austriacă prin naștere și sentiment.

S'au schimbat cuvinte violente, când regele ca să curme situația împovăraătoare, declară:

— De astăzi încolo, ca să evităm orice discuție, nu vom mai vorbi despre războiu, în familie. Fiecare va rămâne posesorul ideilor sale.

Contra amneziei.

Un soldat-trompet rămăsese sub dărâmurile unui tranșeu, a-

proape 13 ore. De groază și de chinurile fizice, își pierduse cu desăvârșire memoria. Dus la spital, nu mai era nici o nădejde despre îmbunătățirea sănătății bietului soldat. Soldatul însă era înainte de a porni la războiu, un bun muzicant. Ce se gândi doctorul? Să-i pună pe pat o pagină de muzică. În curs de câteva zile, bolnavul putu să descifreze corect pagina muzicală.

S'a observat un detaliu curios, că bolnavul nu și-a recăpătat memoria literilor, de a citi literile ce formau titlul bucății muzicale, de cât foarte târziu.

Împărații (?)

Timp de 5 săptămâni, la Luxemburg au fost 2 împărați falsi. Doi ofițeri cu talia împăratului Wilhelm primiseră ordinul să se îmbrace și să imiteze în totul pe Kaiser. Ofițerii s'au îmbrăcat, s'au grimat, s'au machiat, în totul înfățișând chipul și ținuta Kaiserului. Aceștia circulau tot timpul în automobile și inspirau teroare atât în populație, cât mai ales în ofițerimea germană, care incremenise de atâta activitate prodigioasă, căci automobilele imperiale erau văzute, când în foburguri, când în piața palatului.

După ce s'a aflat însă realitatea, nimeni nu s'a mai sinchisit de figurile imprumutate ale Kaiserului.

Pe bulevard.

Doi fetițe, cam de 6 ani, se joacă pe un bulevard cu zvernanta lor. Întâmplător trecu pe lângă ele, un grup de soldați răniți. Cum i-au văzut fetițele, au început să plângă, cerând guvernantei bani să cumpere tutun.

Guvernanta le-a ascultat, le-a dat bani. Fetele au dat buzna în cel mai apropiat depozit de tutun, au cumpărat țigări și pe urmă se luptau între ele, care din două să împartă la mai mulți soldați. Una din ele dăduse la 2 soldați mai mult, — ce muncă apoi a trebuit, ca guvernanta să poată împăca pe cealaltă.

Bucătarul.

Un regiment cantonase lângă un sat, aproape în întregime distrus de obuzele prusace. Intr'una din căsuțele rămase neatinse, un bucătr se ocupa să prepare mâncare pentru soldați. Un obuz sfărâra pe deasupra acoperișului,

străbate acoperișul și intră în cazanul plin cu supă. Bietul bucătar scâpă cu viață și ieșind turburat afară, exclamă:

— Mizerabilii! Ce-o să mâncăm noi astăzi?

Intră din nou în coșoaba dărămată și se apucă să pregătească o nouă supă.

Problemă.

Din scrisoarea unui soldat.

Am un căpitan excelent, îngrijește admirabil de oamenii lui. La atac, el înainteză cel dintâi în vijeliile bombelor. Cu el moartea nu era îngrozitoare și victoria în cap cu el era destul de ușoară.

Glumea, ne făcea să rîdem — și ce leac mai bun contra fricii de moarte, decât râsul? — Dar într-o zi căpitanul încetă să mai rîdă. Comandantul îi pusese o problemă, — trimisese 16 crucei Sft. Gheorghe, pe care să le distribuie căpitanul celor mai bravi soldați. Și-acum era încurcat nu putea să aleagă. Chemă în sfârșit pe sergentul mior și-l întrebă:

— Cine-i demn să fie decorat?

— D-ta, domnule căpitan.

— Nu-i vorba de mine, ci de soldați.

— N'aș putea spune, că e unul din campania noastră mai puțin brav.

— Toluși, care-i cel mai viteaz din toți?

— Toți, răspunde inflăcărat sergentul mior.

Căpitanul chemă pe sergenți și obținut același răspuns, trecu la soldați și tot același fu răspunsul.

Atunci, adresându-se tuturor, căpitanul spuse:

— Nu putem rezolvi problema asta, băeți?

În timpul acestei nehotăriri însă un proiectil german explodează la picioarele căpitanului, care căzu ca fulgerat de sclaje.

Ce să facă soldații? L-au ridicat, i-au pus o cruce pe piept și pe celelalte le-au înapoiat comandamentului.

Amendă pentru rugăciune.

Persecuțiile germane contra catolicilor din Belgia au fost numeroase.

La Bruges, autoritățile germane au urmărit pe vicar, fiindcă acesta imprimase o rugăciune pentru pace. Rugăciunea însă nu era nouă, ci de multă vreme — de secole — se găsea în cărțile de lectură catolică.

Vicarul fu chemat la comandamentul general. Aici nu se luă în seamă motivele invocate de

vicar, care fu condamnat la 500 mărci amendă fiindcă înainte de a trimite rugăciunea la tipar n'a trimis-o la biroul cenzurii și toate foile au fost confiscate.

În pragul morții

Dintr-o companie întrecăgă, — secerată de obuzele germane, rămăsese un singur soldat, un voluntar. Întâmplarea făcuse, ca drapelul regimentului să fi căzut aproape de el. El îl luă, îl înfășură în jurul corpului său, — făcu aceasta aproape instinctiv, fără să știe cum. Așteptă puțin să se înopteze, ca apoi să se îndrepte spre liniile franceze. Dar unde erau?

O porni la întâmplare și tot mergând ajunse în fața unei case, spartă de un obuz. Intră. Înăuntru erau 5 ofițeri germani, dintre cari morți și un colonel în agonie. Soldatul încercă să-l readucă în simțiri pe muribund.

— Lasă-mă să mor, nu te mai ocupa de mine.

Dar tu cum ai ajuns aici? Soldatul istorisi în câteva cuvinte, ce s'a întâmplat cu el.

Colonelul fu emoționat și ceru soldatului să-l îmbrățișeze.

— Acum, spune colonelul, ia-o pe aici, ca să găsești rândurile franceze, pe unde ai venit tu, sunt ai, noștri și te vor omori.

Soldatul își luă rămas bun de la colonel și plecă, ducând cu sine drapelul Franței.

HORA LA SATE

Scrânciobul tradițional se învârtește continuu, purtând în poalele sale, perechele ocazionale cari se înalță și se coboară privind în jurul lor. Iuzma satului adună la hora sărbătoare a flăcăilor și fetelor noastre, după cadența ritmică a labei și a flugorului — în locul arcusului de vioară, al cobzei și al chitarei, care nu se mai vede pe la țară, „muzica mare“ luându-i locul.

Barbu Lăutarul, ca și ciracii lui, au dispărut odată cu vremurile!

Cățiva țărănoși negustori, privec cu satisfacție la opera lor de caricaturizare a portului nostru național, că prin meșteșugul vorbelor lor au putut introduce tot felul de vâpseli și prafuri pentru găteala bietelor fete naive dela țară. Aceștia în costumele ciudate fără gust, ale stofelor scumpe de calicea ce poartă pe ele, cu danțele mari și multe, panglice de toate culorile, afară numai de cele tricolore, ghete strimbe, de abia pot să mai calce, și cu fețele, sprincenele și buzele chinorosite, își fac impresia unor măști de carnaval.

Femeile bătrâne nu mai poartă „maramele de borangic“, nici foțele sau catrințele, nici imineii, căci sunt înlocuite cu fișieri de rețea, rochii cusute la târg și pantofi de cutie.

Itari, bondițele cu flori și cămășile de pânză de casă, ca și o-pincetele flăcăilor noștri, nu se mai zăresc!

E ceva ciudat și anormal la această schimbare radicală a portului național românesc, la care parcă nimeni nu vede și pe nimeni nu interesează acest fapt de o așa de mare însemnătate.

Ici, colo — câte un bătrân gârbovit de ani, cu sumanul pe umeri, șeade pe colțul laviței dela cârciumă și privește cu gândul la vremea trăită de el, la hora lor, la limba lor, la portul lor, din care nimic nu se mai vede astăzi.

Panciu

Const. Bițu

SONET

Când se aterne noaptea peste sate,
Imbrobodind în negru vâl pământul,
Tresare sufletu-mi și-și iea avântul
Cântând spre zările îndepărtate...

Și-atât de dulce și sfios e cântul
Ce se 'nfrică 'n taină pe 'nserate!..
Spre cer înalță dorurile toate
Un imn de preamărire către Sfântul!..

Că'n fața creștinilor altare
Îngenunchez în mută adorare
Slăvindu-ți — Doamne — a Ta puternicie.

Scânteii de-argint din larguri luna ninge,
Iar cântul meu plutește și se stinge
Ca un acord pierdut în simfonie!..

C. Niculescu-Novaci

Păcăleală de 1 April

de IOAN DRAGU

E un obicei destul de ciudat acela de a păcăli — într-o anumită zi a anului, — persoanele din intimitatea ta, dacă nu și altele. Arta păcălelii de 1 Aprilie, a faimosului „poisson d'avril”, a ajuns de multă vreme la perfecție. Păcăleala aceasta e un prilej pețios de șiretenie, de dibăcie, uneori chiar de un pic de cruzime elegantă.

Orice obicei vechi quasilegendar ce acela de 1 April își are rostul lui și merită să fie comentat. Ceea ce veți citi în lucrările documentate asupra păcălelii de 1 April nu e nici topic nici verosimil. Eu unul, nu văd în păcăleala aceasta decât un fel de lecție simbolică asupra speranței, o lecție de optimism practic: dată de malițiosul bun simț al mulțimei.

April e tocmai deșteptarea anului, e reînvierea a tot ceea ce a fost îngropat timp de câteva luni sub letargia iernei... April e tinerețea cu avânturile impetuoase, cu nebuna încredere în sine. E de ajuns o zi de soare între un șir de zile ploioase și de nopți înghetate, ca să îmbie nesocotitele flori de piersec, să arate cerului trădător inimioarele lor trandafirii. Clipa e bine aleasă, pentru ca înțelepciunea ancestrală să ne dea un sfat de prudență, o doctrină a speranței.

Întâi April. Sună cineva la ușă; e factorul care aduce un plic recomandat împodobit cu pecete Sfăremi ceara, deschizi scrisoarea. Uite! postul mult dorit către care se duceau toate visurile și poftetele tale, întâlnirea galantă mult așteaptă, decorația mult nadăjduită, banii mult chemați, iată că îți se oferă pe negândite... Alergi la locul arătat și... găsești o ușă încuiată sau un necunoscut furios care te dă afară. Te întorci acasă plouat, toate semnele după cari ai fi trebuit să ghicești păcăleala: în afară acum lămurite, obișnuite. „Da lucrurile nu se schimbă așa de ușor!” îți zici atunci. Și te gândești că e 1 April.

În timpul acesta, vecina ta a primit o cutie frumoasă de lemn, legată și nu mai puțin pecetluită ca scrisoarea ta. „Trimeasă de d-l Popescu. Valoarea declarată: 1000 lei. Bijuterie”. Vecina uită că nu cunoaște nici un domn Popescu, tae înfrigurată sforile, rupe în graba ei capacul cutiei, desfășoară numeroasele foiețe în care e învăluit obiectul, și... abia în clipa când găsește în ultima foieță un peștișor de tinichea, își amintește că domnul Popescu, generosul necunoscut, n'avea nici un motiv să-i trimeată o bijuterie de o mie de lei.

Există și mistificări colective. Se anunța în mod public nașterea unui copil cu trei capete, al unui vițel oficial cu patru cozi prezentat școlii superioare de agricultură. Se spune că un spânzurat dus la morgă și-a venit în fire pe masa rece de marmură, auzind în mijlocul vizitatorilor râsetul soacii lui care îl recunoscuse. Știri importante sosese din toate părțile: nașterea unui curcan umplut cu sticlă la societatea științelor viitoare, apariția unui iceberg uriaș care a astupat gurile Dunării, sinuciderea unui avar care a voit să economisească astfel banii pe cari îi cheltuia cu mănărea, dispariția lui, capturarea a zece mii de aeroplane engleze de către un submarin german, furtul turn Eiffelului în timpul nopții de către un Zeppelin, întâia victorie austriacă, scufundarea provizorie a Constantinopolului în marea de Marmara spre a fi la adăpost de orice atac, etc., etc. Toate sunt opera unor păcăleli istețe, cea ce

Beduinii în armata engleză.

nu împiedică lumea să le ia drept adevăruri.

Mi-aduc încă aminte de două păcăleli cari nu sunt încă uitate în București:

1) Într-un județ de munte, postul de protopop era vacant. Un fost subprefect, căruia îi fusese promis un post oarecare, primi în seara de 31 Martie telegrama următoare:

„Domnului X, fost subprefect. „Sunteți numit protopop al județului Y, în locul vacant, în ziua când veți depune jurământul”.

Se zice că păcălitorul a crezut această numire până a doua zi când i s'a lămurit farsa.

2) Acum câțiva ani, un jurnal din București, publica, fără nici un comentariu, știrea că s'a pescuit în portul Galați o balenă colosală.

Cea mai mare parte din cititori crezură că e așa: mai mult încă: a doua zi — era 1 April — aproape toate celelalte ziare au reprodus cu cea mai mare seriozitate această știre.

Cei mai mulți dintre noi suntem ușor de păcălit la 1 April. Totuși, dela 1 April al fiecărui an și până la 31 Martie al anului următor, câți oameni se păcălesc ei însăși! Lor li e sortită păcăleli de 1 April și învățămintele ei. Lor le spune înțelepciunea strămoșască: „Feriți-vă de speranțele nesocotite!”

Nu aveți prea multă încredere în cuvântul acesta gol: norocul! Dimpotrivă, în clipa când vi se întâmplă una din neplăcerile vieții de toate zilele faceți ca păcălitorul care a alergat de geaba să-și lovească nasul de o ușă închisă sau care a găsit în fundul unei cutii amăgitoare un pește de tinichea de zece bani și care se mulțumește să dea din umeri fără mânie!”

1 April este o lecție bună pentru himericii căzuți în melancolie când lucrurile irealizabile pe cari le așteptau nu s'au realizat: mai e o lecție și pentru himericii aceia mediocrii cari n'au alt motiv de a crede în izhânda întreprinderii lor decât că e întreprinderea „lor”, cari nu vor să ea în seamă obiecțiunile ce pot descuraja și cari spun: „Dacă entare a reușit, de ce n'ași reuși și eu?” — cari în fine, sub o formă oarecare practică cultul amăgitor al norocului.

1 April este o dată sugestivă care ne dictează încă o regulă de economie morală: să întâmpinăm păcălelile soartei cu fața surâzătoare. Căci soarta e un păcălitor sinistru. Ne deschide cu „pouăpă” grele o poartă care dă într-o prăpastie. Ne dă ca sigură, cu trei luni mai înainte, o izhândă pe care ne-o „sufflă” în ajun. Ea lasă să cadă grindina pe grâul nostru în clipa când asculeam sece-

ra ca să-ți secerăm. Soarta e de cele mai multe ori o păcăleală de 1 April, țată de ce nu trebuie risipită alantala comoara asta frumoasă pe care o numim speranță.

Ne-am obișnuit să socotim păcăleala de 1 April ca o glumă, ca o petrecere trecătoare și aproape lipsită de înțeles. Ce departe e adevărul! Păcăleala de 1 April ne învață filozofia bunului simț. Ne dă o lecție de realism și ne zice: „Nu vă gândiți mai dinainte că aveți să reușiți și nu contați, dacă vreți să răușiți decât pe motivele vizibile, cunoscute; cu un cuvânt căutați să aveți speranțe practice. A vă depărta de ele, e a vă păcăli voi înșivă; e a face din fiecare zi a vieții voastre un 1 April”....

PRIBEAGUL

*De dorul libertății am plecat
Și am pornit în lume
Flămând și fără adăpost,
Fără avere, fără rost;
Da, am plecat așa, în lume
De dorul libertății.*

*În voia soartei totul am lăsat,
Cămin iubit și glie
Și-am mai lăsat în părăsire
Morminte scumpe în cimitire;
Tot ce-mi era drag mie
În voia soartei am lăsat
Și am plecat.*

*Drept călăuză nu aveam,
Când am plecat de-acasă
De cât un dor plâpând,
Și-am mers desculț și-am mers
flămând,
Căci călăuză nu aveam
De cât un dor plâpând.*

*Era un dor ce mă munca de mult,
Hrănit de usuprire.
Un dor de dus, dor sfânt și drept,
Dor care încătușat în piept
Îmi răzvrătea ființa;
A trebuit ca să-l ascult
Și să-l urmez.*

*Căci alt-fel nu s'ar fi ales nici cât
Din tot ce-n cale-mi cade
De mă lăsam să fu tirat
De-a drepteii răzvrățire furii,
Când gîta din adânc gemea
Și gemătul ei îmi spunea:
— «Cu ce te-alegi tu, Bude?»*

*Deci dorul libertății m'a îndemnat
Să plec pribeag în lume.
Să rătăcesc prin munti și râi,
Să bat necunoscute căi,
Să n'frunt și mări în spume
Și să-mi urmez, așa, de drag
Destinul vieții... ca pribeag.*

M. San-Marino

AMINTIRI DE PAȘTI

de D. IOV

În dimineața din Sâmbăta Paștilor am coborît din tren în gara I-vești, acum câți-va ani, pentru a mă duce la Liești, la niște rude unde eram poftit să petrec sărbătorile primăverii. Acceleratul nu se oprea în gara Liești; de aceea drumul de vre-o 5 km. trebuia să-l fac pe jos. În gara I-vești un singur om care îmi arăta drumul Lieștilor. Era pe la trei jumătate. Stelele clipeau, somnoroase, gata să cadă peste strălucirea lor de aur pleoapele zorilor. Era cam răcoare și un vânticel încărcat de toate mirezmele primăverii, abia clătina îmbrăcămintea nouă a copacilor. Cărmii la stînga, prin lîng. Înaintea ochilor: o uliță lungă, fără capăt parecă, mărginită de dușeni sărăcăcioase, mici. Un felinar clipea în colțul uliței și n'celălalt capăt un altul, mic cât o candelă. O liniște de ruină stăpânea târgul. De pe-un scaun din fața unei crășme s'a desprins o umbră. Trebuie să fi fost vre-un străjer. M'a urmărit câțiva timp, apoi se lipi de o altă casă și se făcu una cu zidul. Îmi trecu puțin frica. Mă oprii în fața unei cocioabe. Geamul era deschis și năuntru un fum de parcă filase sute de lămpi. Pe-un divan un meșter și-un ucenic lucrau niște ghete. Lucrau la banc. O lampă afumată, cu-n zăbur dintr'un ziar, împraștia odată cu lumina oflicioasă și-un miros greu de gaz și de fum. Împrejurul lămpii, instrumentele de ciubotărie. Pe un pat, în fundul casei, dormeau niște copii. Trebuie să fi fost mei mulți de patru, după capetele ce se cunoșteau sub învăltoarea subțire. Meșterul lustruia talpa unei ghete și ntorcea capul, din când în când, spre patul din fund. Ucenicul rătăluia c'o bucată de sticlă rama unei tălpi. Era un băiat ca de 14 ani, slab, ofilit și somnoros. Picura de somn și se nchină uneori gata să se lovească de scaun. Am privit mult acest interior sărac și m'a înduioșat mult chinul la care era supus bietul ucenic.

Trecui mai înainte și dădui peste-o altă cizmărie. Fcreastra era astupată, ușa închisă, dar printre crăpături se torcea o lumină roșatică și abia s'auzea mormăiala unui glas răgușit. Pe când toți ceilalți târgoveți se odihneau, numai

ATTILA

la acestea două case luminile țineau măturie unei munci istovitoare.

Incepea să se lumineze. Cerul se nălbăia spre răsărit. Ochii boltei se nchiseră, numai luceafărul se zăria ca gămălia unui cui de aur bătut în perețele albastru. Livezile se lărgeau, casele erau mai rare și câinii turburau pacea dimineții. La o ferărie se ridicase oblonul și-un țigan se muncea să aprindă cărbunii de la gura foiiului.

„Mai e mult meșteră până 'n Liești?”

— Că nu mai e...

„Da' lung fi târgul ista, nu se mai isprăvește...”

— Apoi ai eșit de mult din Ivesti; acu ești în Bucești... Se vede că nu ești de pe-aici? De la Bucești tocmai?

Pe la noi satele se țin lanț până la Galați. Nu știi care-i unul și care-i altul...”

Focul s'aprinsese și strălucia ca un ghem de aur; când ofta foiiul, zburau scântele ca un roi de albine în văpăile soarelui.

Ferarul mă dumeri: „Cum dai de biserică, pe stânga, să știi c'ai intrat în Liești?”

Înaintam printre livezi găluite ca niște altare. Casele albe ca hârtia și frumos încondeiate pe la ferestri se odihneau în mijlocul pomilor înfloriți. Prunii înhorbotați și merii gătiți parcă cu panglici roze îmbălsămau aerul rece al dimineții. Eșeau femeile cu vitele la câmp. Se trezia satul. Cerul se rumenise deabinelea, apoi, ca un uriaș capac de aur, se ivi soarele sămănând zâmbete în fiecare floare. Întâlneam în cale câte-un măr, în marginea drumului. Nu mă săturam privindul presărat cu fluturi, parca... și cu'n parfum ce te-adormial... Și din satele întinse pe șesul nesfârșit poposea unduirea fermecată a primăverii. Miroșia a pământ, a verdeață și a floare.

Noaptea, la a doua strigare a clopotelor, m'am dus la biserică. Țineam mult să văd cum primesc învierea oamenii de prin părțile acestea. Ceeaa, m'a mirat grozav a fost mulțimea de cucoși ce transformase biserică — Dumnezeu să mă ierte — într'o poiată. Părintele Ștefan și-a deprins poporâni: fiecare să-i aducă un cucoș! Cășa scrie la carte! În sat la mine, în Flămânzi, natura din noaptea învierii se cumpără: trei bucățele zece bani.

Apoi, dacă nu-i aduci părintelui o pască, un cozonac, slănină, lumânare, ouă roșii, tămâie și iarăși zece bani, nu-ți sfîncește pasca. Obiceiu! În alte părți o fi altfel. Părintele Ștefan a avut cap mai bun: un cucoș, de om.

Se suise cucoșii pe străni, pe ferestri, pe icoane, alții căraiau printre picioarele credincioșilor, unul de pe fereastră sârse și se cocotase pe-un prapur.

Nu mă dumiream ce rost pot avea cucoșii în biserică și nu-mi venea să întreb, de rușine. Trecuse de miezul nopții; mă dureau picioarele și ași fi vrut să mă așez într'o strană, dar ori unde am cercat, dădai peste aceste lighioni crestate. Și nu era chip să-i miști din loc că ncepeau să căraie și să facă gălăgie.

Mă uitai la ceas: unul și un sfert. Și părintele Ștefan nici gând n'are să iasă cu învierea. Eu știam că la miezul nopții să iasă cu învierea, dar aici văd că-i altfel.

Unul jumătate. Două fără un

«Cum urlă ciclonu 'n turbare pe valuri

Talazul spargându-și de coaste,

Așa repizi-voi sălbateca mi oaste,

Sfidând ale Tibrului maluri...

Cum fug rândunele 'ngrozite de frică,

Când urlă prin crengi vijelia

Și 'și poartă pe câmp și prin sale pustia

Și pulberea 'n slav-o ridică, —

Așa voi preface 'n pustie, eu, Roma

Și vechia ei faimă voi stinge...

Și Zeii, de groază, pe alee vor plânge,

Când arde-va 'n pară Sodoma!

Cu pliușul voi trage, ca 'n vechia Cartago,

Pe mult pângăritul pământ,

Și 'n goana nebună de cai, ca de vânt,

De spaimă 'ngrozi-voi Italia 'ntreagă...

Coroana de lauri pe fruntea Cesarului mândru voi smulge;

Cu propria-mi mână tovi-l-voi și sângele-oi suge.

Legă-l-voi pe vechiu Capitoliu,

Iar Forului foc îi voi da;

Pe Zeii-i temuți voi sfida,

Să 'și vadă deșertul orgoliu!

Menite's pieirii popoarele care,

O duc în orgie și 'n cânt,

Când plebea se stinge prin colțuri de strade.

Au rangul și gloriați scade,

Să 'i mângâi, măcar c'un cuvânt?!

Să piară poporul în togă, ce toga de crime-a pătat

Și vechia mărire, virtutea; dreptatea și mil'a uitat!

Ce astăzi nu știe decât, de-orgie, femei și vin

Și 'n propria-i țară, de țară-i privit ca străin!

Zis-a... și'n goană nebună s'asternă ca vântul pe-o vale;

De țipătu-i groznic și fiarele 'n codrii deschisu-i-au cale.

Barbarii 'l urmează de-aproape și hoardele 'n zări se topesc

Și aleargă spre Roma pedeapsa și «Biciul dumnezeesc!»

Victor Hortopan

sfert. Nu mai putui răbda. „Bine, moșule, întreb pe-un bătrân de lângă mine, dar de ce nu mai iesă cu învierea?”

Moșneagul se uită la mine, mirat: „Cum să iasă dacă n'au cântat cucoșii încă?”

Abia isprăvisese moșneagul vorba, când din spatele noastre, răsări deodată un „cu-cu-ri-guuu...” lung și puternic. Alt glas răspunse din fundul bisericii, altul dintr'o strană... Zeci de glasuri răsunau acum în întunericul bisericii. Și'n timp ce trâmbitările nu mai contenciau, părintele Ștefan ieși în ușa altarului, cu lumânarea aprinsă în mână, și strigă tare:

Hristos a înviat!

Mă gândesc acum: Să se fi întâmplat să nu cânte cucoșii toată noaptea, părintele Ștefan nu mai ieșea cu învierea!

Ce spun planetele

Rostogolindu-se în spațiu, mereu în jurul astrului — rege, planetele vorbesc. Mici și mari, apropiate de soare, sau îndepărtate, ele pot să-și comunice cu ușurință impresiunile lor. Discuția e violentă. Sunt poate o sută de ani de când ele nu au mai vorbit așa. Și soarele ascultă. Monarhul cel strălucitor, în drumul lui spre constelația Lirei, svârlind mereu tășnituri de hidrogen aprins, ce formează gigantce penaje, el ascultă ce-și spun planetele, copii lui.

Jupiter. E o rușine, ar trebui isgonit din sistemul nostru solar.

Venus. M-e scârbă de vecinătatea lui hidoasă.

Marte. Și când te gândești că zeul răboiului pentru acest afurisit pământ, eu sunt.

Saturn. Să-i trimetem o cometă.

Uranus. Nu e destul, i-ar nimi-

ci câteva sute de mii de oameni.

Neptun. Să chiemăm în ajutor vre'un soare stins.

Mercur. Nu, cum sunt eu mai mititel mi-ar turbura drumul.

Jupiter. În orice caz, o măsură în cotnra acestui pământ sălbatec trebuie să luăm, altfel vom ajunge de răs în întreg universul.

Venus. Și soarele părintele nostru care se face că nu știe nimic.

Saturn. Păcat că nu are mijlocul să nu-i mai trimită lumina lui.

Luna. Ah! eu sunt cea mai nenorocită din toți, eu sluga lui, care trebuie să-i luminez nopțile cele pline de groază. Voi auziți dor hubuitul neîntrerupt al tunurilor și răcnete de groază sau de victorie ale armatelor, dar eu văd toate amănuntele cele mai terribile. Ce să fac să scap de monstruosul pământ?

Venus. Te-ai adopta eu, tot nu am nici un copil, te-ai scăpa de contemplarea acestor cene de groază. Eu nu am de cât oceane întinse, pline cu animale monstruoase, e drept, care se omoară, se măcelăresc, dar nu sunt ființe omenești și ele nu impresionează, orice ar face.

Marte. Eu am doi sateliți, dar prea mici, te-ai lua eu, iubită Lună, dar fă și tu o încercare de a te deslipe de atracțiunea nefastă a pământului.

Luna. Am încercat, nu pot.

Pământul. Ascult toate ocarile voastre și găsec că aveți dreptate. Dr ce voiți voi să fac?

Jupiter. Scutură-ți o dată cu putere, fața ta încrețită și într'un cutremur groznic îngroapă-le tunurile.

Saturn. Svârle prin toți munții foc și pucioasă.

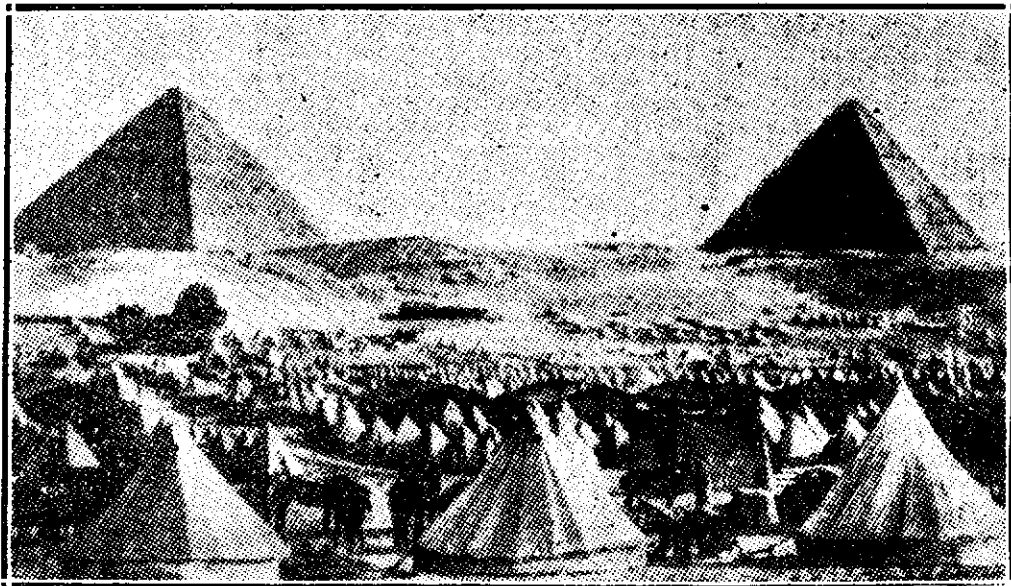
Uranus. Asvârlă peste continente apa ocnelor și stinge-le fierbinteala nebuniei.

Neptun. Sau fă explozie și sfărâmă-te în miliarde de bucăți și scapă-ne familia de rușinea copiilor tăi.

Soarele. Tăcere! ați îndrugat destul, copii bătrâni ce sunteți. Lăsați pe oameni să se joace, ce vă pasă vouă, stânci de piatră și oceane fără funduri. Pământenii se omoară între ei, dar cu multă artă, în sunete armonioase de muzici. Voi nu știți ce va să zică arta, nebunilor, voi nu știți să vă trăiți viața! Pământ iubit, vezi-ți de drum și lasă pe copii tăi să petreacă, ce vrei, e tinerețea.

Iar tu, Lună pismașă, dacă sângele omenesc îți face rău, ascunde-ți mutra cea galbenă și ofilită pe după vre'un nor pământesc. Fecioară sterilă ce ești.

Victor Anestin

Campamentul destinat trupelor australiene, în apropiere de Piramide.

Trăgători germani de elită, într'o poziție culminantă.

ARTĂ ȘI ARTIȘTI

A cincisprezecea expoziție deschisă de „Tinerimea artistică“

— PICTURA —

Cu toată vremea aceasta, aparent protivnică manifestărilor artistice, vechiul cenaclu artistic, „Tinerimea artistică“, s'a încumetat să-și deschidă, cu aceeași regularitate, și cu aceeași grijă în selecția lucrărilor, a cincisprezecea expoziție generală.

Această exhibiție anuală și-a căpătat un drept de viață și, deci, de succes inerent, în mișcarea artistică dela noi.

Cercurile artistice, ca și cele ale amatorilor de artă sunt d'opozitivă de interesate de aceste manifestări generale ale picturii și sculpturii.

Departate, deci, de a aduce elogiul acestui cenaclu artistic, ce și-a câștigat simpatia unanimă, trebuie să recunoaștem, din capul locului, că eforturile îndelungi ale „Tinerimei“ au trebuit, cel puțin în parte, să împrime o notă de însemnătate deosebită oricărei manifestări a societății acestora artistice.

Mai amplă, în ce privește cătățimea lucrărilor expuse, această expoziție are darul să diferențieze mai mult, diferitele personalități din care-i alcătuită, printr'o mai strictă separare, în panouri și săli, a artiștilor expozanți.

Aceasta, firește, în ce privește elementele componente ale „Tinerimei“, începând cu sala rezervată lucrărilor pictorului Strâmbu, care, atât calitativ cât și cantitativ, se prezintă mai presus de orice așteptări.

Bine înțeles cu aceeași notă predominantă, în alegerea subiectelor, ca și în tratarea lor armonioasă, cu aceeași gamă caldă, ce i-a făcut predilecția acestui artist, — minus, bine înțeles, ciobanii de operetă ce alcătuiesc punctul negru în activitatea acestui pictor și desenator conștiincios.

În sala imediat vecină Kimon Loghi reunește o serie de minuscule peisagii — schițe și prime impresii de culoare — predominante de aceeași fantezie, ce i-a stabilit

pictorului un loc aparte, în pictura noastră.

Marea sală a picturii întrunește, în câteva panouri bogate, pe alte eminente ale „Tinerimei“.

Th. Pallady credincios idealului artistic, cu care s'a afirmat, prezintă câteva minunate interpretări și studii de nud, tratate cu aceeași savoare de colorit, și acelaș nestrîbit simț al desenului și al valorării.

Nu mai puțin apreciable și finele panouri decorative ale lui Theodorescu-Sion, care își impun, cu autoritatea unei facturi cu desăvârșire personale, orizonturile nouă spre care năzuiește de atâția ani de încordată muncă și perseverare într'un ideal artistic.

Apoi Ștefan Popescu își mlădie teme de albastru septentrional și, în orice caz, pluvios, în variante infinite, stăpânite de justul simț al naturii, care poate fi celuită chiar și în monochromii de ingratitudea celei alese de acest artist.

Alături, Satmary, cu vechile-i tentații de interioruri și străvechi biserici în ruină, dă câteva armonioase pânze stăpânite de fondul tenebros al gamelor mohorâte, ce i-a întunecat paleta în ultimii ani. Dar arta, artă...

Un frumos buchet de flori, o fată de casă veche, două-trei peisagii și vreo două interioruri conștiincios realizate reprezintă pe Șteriadi.

Un portret de o mare valoare picturală și câteva compoziții de un armonios pitoresc, prezintă Camil Resu, care începe să-și afirme o întâietate, cuvenită mai de mult, în expozițiile „Tinerimei“ și în mișcarea artistică, în genere. E vorba, poate, de una din cele mai distinse personalități ale picturii de mâine.

Iar Vermont, acelaș cald și neobosit colorist, strălucește prin naturalața coloritului și prin selecția subiectelor, dese ori luate din cele mai umile infățișări ale vieții.

Cu o sumedenie de lucrări, unele nelipsite de valoare, se pre-

sintă Artachino, acelaș conștiincios desenator și armonisator, pentru care atacarea cutărui sau cutărui gen de pictură este, pur și simplu, o chestiune de voință. Și pictorul acesta răușește, chiar și în peisaj, spre care arată acum o deosebită înclinare.

Personalitatea lui Petrașcu predomină, însă, această sală atât prin energia neobișnuită ce se simte în toate lucrările, ca frazare, cât și prin farmecul infinit al armoniei ce domnește în pânzele acestui mare pictor.

Deși după triumful unei grandioase manifestări personale, artistul apare nou, original cu totul în ansamblul și deci, în lupta de întâietate în mijlocul căreia se află.

Impresionante peisagiile lui D. Mihăilescu, unul din cei ce stăruiesc cu succes, într'un singur gen.

Un loc de cinste își are aci și Murnu, cu o viguroasă domnie a sentimentului naturii, din trei peisagii demne de un peisagist de faimă, cât și prin două portrete sncer studiate și meticolos realizate.

Sala lui Verona este o atracție de nou, ca subiecte și colorit, în această simplă expoziție.

Nu lipsește nici nota belicoasă, atât de pe placul multora — păcuri de cazaci călărind în fund de perspective albe, pe deasupra cărora își desenează circumflexele, macabre cărduri de corbi.

Dar răcoroase luminisuri de păduri, adevărate „trouvaille“-uri și prilejuri de succese pentru artist, câteva mănunchiuri de flori, de un decorativ, și un natural captivant; și un portret ce întărește o nouă reprezentare cucerită de acest artist mare.

Tot aci câteva portrete de E. Stoenescu, tratate cu îndemănări tehnice demne de un potențat al genului acesta ingrat, și deci, încă o personalitate rară, puternic afirmată.

În acelaș colț, cu sincerele-i interpretări ale naturii de la munte și de prin muncelile țării noastre, își răsfăță peisagistul Aricescu, cele vreo cincisprezece privești ce-l obsedează.

Aci își afirmă puterile Hârlescu, cu cele trei lucrări trimise, predominante de acelaș simț al ar-

moniei ce dictează acestei palete atât de sugestiv potolite.

Iar Dărăscu, cu viguroasele-i privești venețiene, atât de personal și, deci, neasemuitor tratate, împlinește cu un armonios interior al lui Mișu Teișanu, câteva pânze de Bunescu, Roguska și alții, decorul acestei săli, nu tocmai reușite ca imbinare de elemente și ca aranjament.

Trei lucrări minuțios realizate expune și pictorul Ludovic Basarab.

Numai două lucrări expune Neylies; o pictură și o serie de minunate gravuri a adus Poitevin, de prin Italia, cum și o fermecătoare privești din vechii București; o singură lucrare de Grañt; un portret și un peisaj de Mendel; o piață și flori, flori expune d-șoara Popea — un talent ce nu se afirmă în destul; o frumoasă privești a unei vechi biserici expune pictorul Ed. N. Săulescu, un temperament ce ar merita să se afirme, de asemenea, mai mult; de asemenea, un portret, și câteva studii atrăgătoare de culoare expune pictorul Marin Georgescu, ale cărui înclinații pentru peisaj îi fac cinste.

O singură lucrare, un panou decorativ de o mare valoare picturală, prezintă d-na Cuztescu-Storck, de la care ne esteptam, însă, la lucrări mai numeroase.

D-na Ciurdea-Steurer, cu o pictură și două delicate deseneuri își susține faima, atât de meritat câștigată, ca și soțul său care-i bine reprezentat prin două sincere vedere de la țară.

Și înainte de a sfârși amintesc două nume noi: d-șoara Niculina Delavrancea și d. Bărgăoanu — două talente pline de făgădueli alături de d-șoarele Arbore, Maniu, Propst, Mantu și d-nii Cornescu, Constantinescu N., Petrescu Const., Popp N., Schmidt Schweitzer și Vorel — atâtea nume de artiști mai tineri și mai cu experiență, cari îmbogățesc colțurile mai ingrate ale expoziției.

Ion Gruia

TEATRALE

„Bujoreștii“ d-lui Caton Teodorian

„Bujoreștii“, noua piesă a d-lui Caton Teodorian, a fost o adevărată surpriză pentru iubitorii de teatru românesc, obișnuți să vadă fi piesele originale lucrări de multe ori mediocre și chiar submediocre.

Piesa d-lui Caton Teodorian e una din cele mai bune ce s'au reprezentat pe scena teatrului național.

Tipurile sunt naturale și bine studiate, acțiunea e admirabil condusă, astfel în cât autorul, în această lucrare a d-sale, a întrecut dintr'odată pe mulți dramaturgi și s'a prezentat ca un talent real în literatura dramatică.

„Secretul“ cu d-șoara Marțoara Ventura

D-șoara Ventura care, după strălucitele succese repurtate pe scenele parisiene, se produce acum în Capitală, e, de sigur, un mare talent.

D-sa și-a pus în prisosință talentul în evidență în „Secretul“ interpretând rolul principal în mod cu totul superior.

D-șoara Ventura are jocul fin, inteligent, special marelor artiște franceze.

Convorbiri științifice

Educațiunea femeii moderne

De câte ori într-o țară se petrec evenimente serioase, se face apel și la femeii, la devotamentul lor, la energia lor. Altfel, nu li se cere aceasta nici o dată, deoarece femeia mai în toate țările din lume, nu e încă privită, ca o adevărată tovarășe a bărbatului și sau ca un animl de povară, sau ca o păpușe, în orice caz nu i se dă însemnătatea adevărată de ființă omenească.

Opriti-vă un moment pe calea Victoriei și observați efeile ce trec. Vor trece multe îmbrăcate simplu, modest, dar vor trece multe care prin culorile cele strigătoare ale rochiilor, prin penele cele asemănătoare cu pompoanele cailor de la dricuri, prin deschizăturile moderne ale rochiilor, prin fardul de pe obraji, te face să crezi că mai toate îndeplinesc un sacerdotiu ce nu e al vestalelor. Trec păpușile create de poeți, ramanțieri și autori dramatici, trec pe jos, în trăsuri, sau în automobile de casă.

De prisos vor face parte din societăți de binefacere și din diferite alte societăți inventate pentru flirturi, preocuparea lor e cu totul alta. Ele dorm cu ultimul roman psihologic, sau scabros sub căpătâi și visează în viață toate scenele descrise în acele romane, poeme, sau piese.

Bărbații au creiat acest soi de femei moderne nefolositoare, periculoase chiar, femei ale decadentei unui popor, care iubesc dragoste fără copii, care trăesc numai pentru o simplă satisfacție a simțurilor în orice anotimp.

Sunt și adevărate femei, dar acestea au o personalitate a lor puternică, sau nu au auzit ce spun psihologii și autorii dramatici despre ele.

Căci aceștia sunt marii vinovații, scriitori geniali, sau mediocrii, toți au făcut din femeie, o ființă specială, un sfinx cu surâsul misterios, o păpușe desalon, al cărui suflet e neînțeles și care trebuie analizat.

S'au trudit Balzac, Stendhal, Bourget, Marcel Prévast, poeți ca Musset și Alfred de Vigny, autorii dramatici ca Bataille și Rosand, să dea de rost acestor ființe enigmatice și enigmatice au rămas și până azi, de oarece femeia nu are un suflet deosebit de acela al bărbatului, de oarece sufletul ei e tot așa de puțin complicat ca și al acestuia, iar singura deosebire nu e de cât enorma ei ignoranță intelectuală, pusă la cale de tovarășii ei de viață.

Educația femeii, de veacuri și de veacuri e cu totul alta de cât aceea a bărbatului, sub cuvânt că biologiceste ea se deosebesc prea mult de bărbat. E o crimă de a fi mamă și e mai natural să fii inger sau demon, sfinx sau păpușe.

Cum se poate oare biata femeie să nu fie încredințată, că e o ființă specială!

La sălbateci, femeia, din anumite motive, tot biologice, e privită ca un animal spurcat și care trebuie purificat. Dar oare Alfred de Vigny nu a avut curajul să sponă:

La femme, enfant malade et douze fois impure.

Dintr-o funcțiune organică în legătură cu un fapt atât de sfânt pentru omenire: procreațiunea, poetul scoate o insultă, care nu se descrie într-o nimica de concepțiunea sălbatecului de care vorbeam adineauri.

Aceia care se împotrivesc ideei de a se face educațiunea femeii ca și aceea a bărbatului, sunt cei care cred, că în acest caz femeia s'ar masculiniza, ar pierde din grația ei naturală.

Bine înțeles, flirtul ar dispărea,

cum ar dispărea și nenumăratele societăți de astăzi, puse la cale tot de bărbați, dar unde femeile aleargă cu grabă, dar nu ar dispărea nici grația femeii, nici iubirea.

Iubirea, din contra, ar câștiga mai mult.

De oarece femeilor le este interzisă orice cheltuială de energie pe mai toate terenurile, ele își cheltuesc energia lor așa cum pot și nu în cea mai bună direcție.

Și atunci când unele dintre ele, se revoltă și vor anumite drepturi, nu reclamă o educație egală cu aceea a bărbaților, ci cer să împărtășească anumite defecte ale bărbaților. De pildă avocatura, arta savantă a chilibușeriei îi convine; îi surâde și ideea de a ajunge deștat. Dar aceste defecte ale bărbaților sunt aproape calități eminamente femeiești, și tare mi-e teamă, că cei mai huni avocați și deputați, femeile vor fi privință ele au inclinări naturale.

Adevărata îndreptare a situațiunii e însă prefacerea sistemului de educațiune. Nu în câțiva zeci de ani va da el roade, căci femeia e sclavă de mii de ani, dar se va ajunge în sfârșit la epoca aceea, când vom avea femei luminate, care nu vor fugi de judecată și lgoică, care vor fi adevărate tovarășe ale bărbaților lor.

Și până și energia faimoaselor mame soacre va putea să fie utilizată într'un scop mai folositor de cât în prezent.

Victor Anestin

BARBU LAUTARUL

Când Alexandri a scris faimoasa lui „cantonetă” intitulată „Barbu Lăutarul”, interpretată întâi de Matei Millo, muzica tuturor versurilor a fost întocmită de renumitul lăutar de pe vremuri Ochi-Albi, sub privigherea lui Millo. Artistul Ion Anestin, dela Millo a învățat toate acele arii vechi și pline de farmecul trecutului. Acest din urmă artist a ajuns însă și el la sfârșitul carierei sale artistice și cum până în prezent nimeni nu a mai interpretat „cantoneta” lui Alexandri, ar urma ca toată acea muzică originală să se piardă. Cu ajutorul unui muzicant de seamă, d. Bobescu, dela Craiova, artistul Ion Anestin, a făcut ca toate acele arii vechi să rămână, tipărintu-le pe toate la un loc sub titlu de Barbu Lăutarul. Tipăvirea s'a făcut cu multă îngrijire și acei care iubesc muzica veche românească, se pot adresa bătrânului artist la Craiova.

CAMPANIA DIN 1913

A l-iului Divizion din Regim. 5 Roșiori

de C. CIOCAZAN

— URNARE —

D-nul comandant al sectorului, cu calmul care-l caracterizează, a demonstrat ofițerilor care aveau familiile lor în Ostrov și care erau mai alarmați, că pericolul nu este iminent, că va verifica știrile pe care le crede nefondate, fondate.

Parte am rămas convinși de aceste calme rezonante, parte însă s'au despărțit de noi cu incertitudinea momentului.

La ora 10 seara, un ofițer de marină venit cu o șalupă, se prezentă d-lui comandant al sectorului spuindu-i că este trimis să aștepte sosirea d-lui general Culcer comandantul corpului 5 armată, că ar fi aflat în surdina că trupele de peste Dunăre, în Călărași, sunt gata să vină în Ostrov, că hănuște asemenea că armata română va trece frontiera spre a ataca pe bulgari mai de grabă de cum se credea. Noaptea aceasta a trecut în liniște.

A doua zi dimineața am aflat că d-nul col. Herescu cu toată oboseala unei zile de marș ce făcusem, s'a deghizat și a făcut recunoașterea în Silistra.

Dimineața s'a dat ordin la câțiva ofițeri să plece, unii pentru a forma posturi fixe în niște pozițiuni hotărâte, de unde să observă orice mișcare s'ar petrece la bulgari, iar alți ofițeri au fost trimiși în recunoașteri mai departe.

În timpul zilei am stat într'un repaos bine cuvântat, bine meritat în urma marșului extraordinar executat de la Medidia la Ostrov, când s'au făcut câte 60 kil, pe zi pe o căldură tropicală în care timp soarele ardea cumplit și nu se simțea nici o adiere de vânt.

În timpul marșului, vedeam, cum de pe culmea Eschioi se desfășura o priveliște splendidă spre „Ezeru Gârlița” și Dunăre. În timpul acestei zile am reflectat asupra impresiunii simțită de noi cât și de populația pe care am văzut-o și asupra momentelor solemne pe care le am trăit la intrarea în Ostrov. La barierea orașului, Preotu Boboșca cu crucea în mână a esit în întâmpinarea noastră urându-ne bună venire și isbândă în îndeplinirea misiunii ce țara ne-a încredințat. Comandantul regimentului oprind trupa

a sărutat crucea, a mulțumit înimosului preot și l-a asigurat că acest regiment crescut militarmente, în spiritul îndeplinirii datoriei și acel al sacrificiului pentru patrie și tron, că bravii acestui regiment nu vor cunoaște de cât avântul pentru victorie și vor ști să împodobescă încă cu o victorie glorioasă neamului românesc.

Bătrânii, femeile și copiii ce mai rămăsese după chemarea la mobilizare a celor care au contribuit, împreună cu ceilalți frați ai lor de arme, a gloriei faia brazei noastre armate, ne-au dat flori alătea flori că nu le mai puteam ține nici în mâini, nici pe coburi. Sărmanii oameni, erau foarte îngrijați, rămăsese fără nici un sprijin la frontiera extremă a țării și sub groaza unei năvăliri din partea bulgarilor peste frontieră.

Svonurile, ce circulau printre ei, erau exagerate. Se aflase că multă armată venea dela Șumla spre Silistra și că această armată se va intruni cu alta care va veni dela sud în Bulgaria, va trece prin Ostrov pentru a merge să strice podu dela Cerna-Vodă.

Bucuria acestei populațiuni era cu atât mai mare, când a văzut că sosim noi pe care ne aștepta cu nerăbdare.

O femeie bătrână zicea: Doamne tremur, când mă gândesc că bulgarii ar putea să facă grovavii.

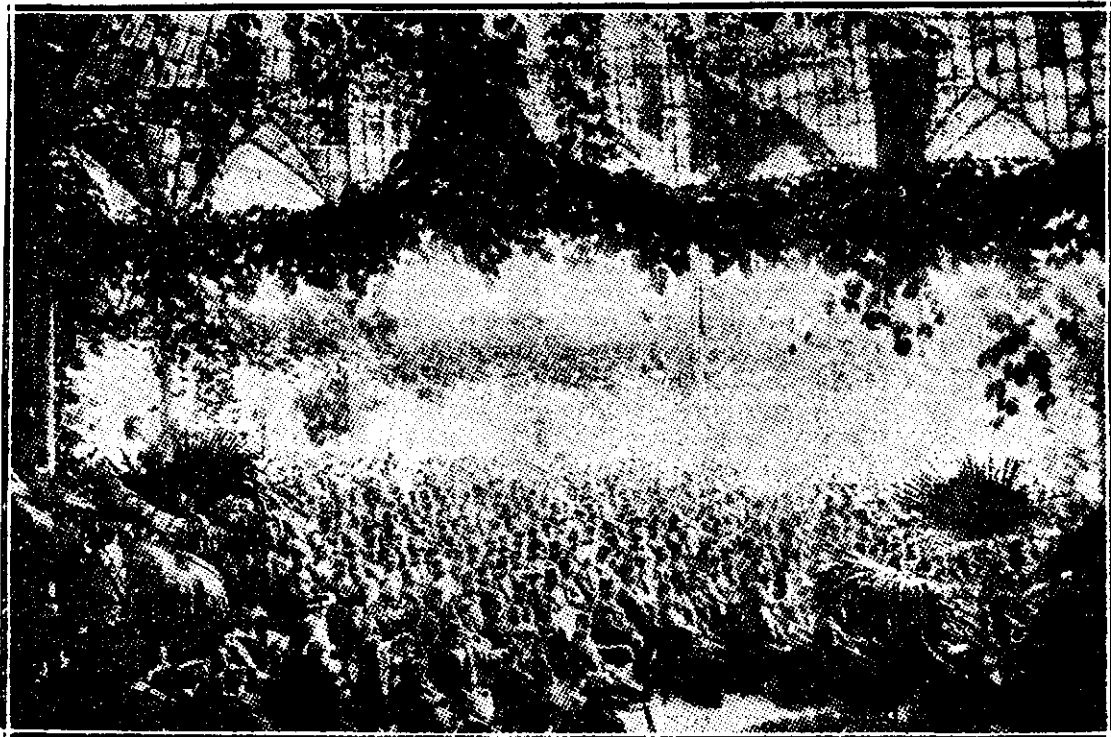
Am auzit că cu turcii au fost sălbatici, că au omorât femei și copii și datu foc caselor pe unde trec. Doamne ferește să vie pe la noi.

Când am asigurat-o că armata vine în urma noastră și că noi vom fi învingătorii, bătând și-a făcu cruce și a zis: A sosit ceasul cel mare.

Dumnezeu să vă ajute!

În cartier am fost dat în cunoscut Bucureanu, pensionar, fost comisar în București. Recunoscându-mă, mi-a reamintit scena dela 1888 când erau deputat liberal în opoziția unită. Un biet ușier a fost omorât cu un glonte, se răspândise vorba că acest glonte ar fi fost tras în contra d-lui Fleva.

Faptul însă era așa. Între manifestanții, care venise cu noi deputații, era și un țigan care avea în mână o scândură rută dintr'o

Un concert pentru răniți în palatul de iarnă din Para

ARTIȘTII NOȘTRI

Baritonul Jean Athanasie care dă un concert Joi 9 c. la Ateneu sub patronajul M. S. Regina.

Publicul așteaptă cu nerăbdare să asiste la concertul d-lui Athanasie care a uimit pe toți cu voce-i superbă la reprezentațiile de operă din stațiunea trecută.

D. Athanasie, de și încă așa de tânăr e foarte bine cunoscut și în străinătate și mai ales în Italia.

masă, pe scândură era o pată de sânge din capul lui spart la intrarea de la Orfeu. Voind și el să intre în curtea Mitropolii a fost oprit, atunci a smuls arma vânătorului care îl oprea. Soldatul reluându-și arma a tras, țiganul însă reușise să se furișeze. Istoria se scrie cam pe dos uneori ca să facă martiri.

Pentru că vorbesc de acele timpuri, să scriu și o amintire personală. După ce tumultul se mai calmase și cei câțiva deputați cărora le venise rău, au fost stropiți cu apă și readuși la simțire, în timp ce doamnele din tribune făceau glume pe socoteala lor, ni s'au cerut declarațiuni.

Eu scriam declarația mea la biroul prezidențial, unde scria și d-nul Flevea, care mi-a trecut pe sub masă revolveru ce avea, pentru a nu fi găsit înarmat, când era să fie perchezitionat, la ieșirea dela cameră. L'am luat, eu nu am fost perchezitionat, poate pentru că eram ginerile ministrului Chițu. D-nul Flevea însă a fost arestat și apoi liberat. A fost dus în triumf dar nu s'a știut, că curajul i-a fost până la biroul unde și-a scris declarația.

Iar m'am depărtat de istorisire, dar așa sunt de multe epizoade lungi mele vieți, că fie care veche cunoștință im reaminteste un fapt din viața mea. Să reviu la Ostrov. Trupa a stat în repaos afară de acei aflați în posturi și în reconașteri.

În timpul zilei de 27, d-nul comandant al regimentului însoțit de câțiva ofițeri a făcut reconașteri pentru a se identifica asupra pazei făcută de bulgari la frontieră și a trupelor ce se găseau în Silistra.

Un lucru interesa pe comandantul regimentului. Se zicea că intrările în Silistra și în împrejurimile forturilor pornind dela vestitul fort Medjidia-Tabia, sunt minime. Se gândea la precauțiunile de luat pentru a nu fi aruncați în aer.

Către seară m'am retras în camera mea.

Eram hotărât să petrec o noapte liniștită și să mă trezesc a doua zi, chiar mai târziu, dar omul propune și D-zeu dispune. Pe la orele 2 noaptea am fost trezit de lt. col. Bălăceanu care mi-a spus: scoală-te, atacăm Silistra.

Somnoros am întrebat ce este? d-sa mi-a repetat: „Scoală-te repede pornim la atac”. Am aflat în urmă totul. La orele 12 d. general Istrate comandantul diviziei din care făceau parte trupele ce trebuiau să atace Silistra, sosise cu o șalupă și cu ordinul ca trupele să treacă frontiera în zorii zilei. D. general Istrate a chemat pe d. comandant al regimentului care era și comandantul sectorului ocupat de trupe și-i comunică acest ordin de atac.

Comandantul regimentului a trimis acest ordin trupelor și lt. colonel Bălăceanu, ca atențiune pentru mine a venit personal. În mai puțin de jumătate de ceas trupele erau gata fără să se fi dat alarma, fapt care ar fi atras atențiunea bulgarilor de la frontieră și pentru că această operațiune trebuia să aibă loc în zorii zilei, urma să fie ținută cât de secret, alarma ar fi trădat secretul.

În luna Iunie zorile încep pe la orele 3. Atacul era hotărât în zorii zilei, atunci când somnul omului este mai profund. Răsună boaietele trecute au arătat că armatele care luau ofensiva, au atacat în totdeauna în zorii zilei.

Până la această oră însă nu sosise încă trupele de atac, regimentul n-rul 23 infanterie comandat de colonelul Negruți și nici regimentul n-rul 40, comandat de colonelul Petala. Aceste trupe au fost imbarcate la Călărași și trebuiau să se găsească în timpul nopții la Ostrov. Dar cum apa este capricioasă, pare că bastimentele militare au suferit întârzieri care nu intrase în calculul probabilităților.

La orele 5 dimineața sosește cu o altă șalupă militară d. general Culcer. Trupele din Ostrov erau gata pe piața de adunre, așteptând ordinul. Enervarea era mare din cauză că nu soseau regimentele 23 și 40 infanterie.

(Va urma).

Viața artistică și literară

Sculptorul Sévérin a luat inițiativa înființării unui salon de toamnă al artiștilor noștri sculptori și pictori. S'au și făcut intervențiunile necesare pentru izbândirea acestei frumoase idei.

Se vorbește chiar că M. S. Regina Maria va primi patronajul acestui nou salon.

Numai de s'ar întâmpla minunea ca maestrul artelor plastice de la noi să se poată înțelege între ei!

Poetul Barbu Neamțeanu și-a strâns frumoasele sale poezii într'un volum „Stropi de soare” care a apărut de câteva zile pe piața noastră literară.

E o mare bucurie pentru admiratorii acestui delicat poet.

Concertul tenorului R. Constantino (C. Rădulescu) de la opera italiană din Londra, s'a amânat pentru ziua de 14 Aprilie a. c.

Maestrul George Enescu va putea fi auzit și la acest concert spre bucuria iubitorilor de muzică aleasă.

Baritonul Corișcu ne anunță o stagiune de operă pentru luna Aprilie cu 11 reprezentațiuni din *Ernani*, *Rigoletto*, *Traviata*, etc. și cu concursul unor artiști între cari cităm pe d-na Enrichetta Rodrigo, tenorul Ștefănescu-Spira etc.

M. S. Regina Maria a onorat cu prezența sa deschiderea expoziției de pictură și sculptură a societății „Tinerimea artistică”.

Suverana era însoțită de principii și principesele noastre de Coroană.

„Teatrul Emnescu” este titlul unei reviste festive care a apărut la Botoșani, sub îngrijirea d-lui Emil Th. Vasiliu, publicist din localitate, care a tipărit acest număr festiv în onoarea frumosului teatru din acest oraș al Moldovei de nord. Revista cuprinde pagini interesante de cetic și are o înfățișare elegantă, pe hârtie de cretă, cu numeroase ilustrațiuni în text.

D. Romulus P. Voinescu, inspectorul general al polițiilor din țară, debutează în literatura noastră scenică cu piesa „Păjanile lui Burăh” care a fost admisă la Teatrul Național din București.

Se vorbește mult bine despre debutul de autor dramatic al d-lui Romulus P. Voinescu.

O expoziția artistică de broderii naționale a deschis societatea „Munca” de sub înaltul patronajului al M. S. Regina Elisabeta.

Expoziția de la Ateneu a picturii Tine a fost prelungită până la 12 Aprilie a. c.

D-na Ana Conta-Kernbach a dat la lumină o broșură „In chestiunea volumului Opere complete de filosoful Conta” în care broșură combate cu toată înverșunarea pe autorul acestei întocmiri literare.

Sora marelui nostru filosof are dreptate în unele privinți dar păcătuiește acolo unde fine — dintr'un sentiment de pietate foarte firească dar neadmis în judecarea reală a vieții unui mare gânditor — să-l așeze pe marele conta într'o atmosferă aristocratică cu orice preț. Ne e mai drag Conta cu viața lui de mizerii din epoca anilor tineri de cât așa cum vrea să ni-l arate d-na Conta că ar fi fost el în anii pe care i-a petrecut în străinătate, și în Italia mai ales.

L. I.

Intr'o revistă religioasă-socială, d. Mihail Sorbul publică o scenă din drama sa „Patima roșie”.

Atâta cât se poate întrezări dintr'o singură scenă a unei drame de 3 acte, avem impresia că talentul de scriitor dramatic al lui Sorbul se afirmă tot mai puternic, — deși n'are norocul să i se joace piesele.

D. C. Antoniadu a scris într'o revistă, un interesant studiu asupra „Imperialismului culturii germane”, ajungând la concluzia, că germanii n'au creat până acum nimic valoare universală omenească, prin care să-și justifice dărzele lor tendinți imperialiste.

Alături de efectivele crize economice, inerente împrejurărilor războinice, se pare că avem de înregistrat și o criză de cărți.

Cele originale românești nu dau niciun semn de apariție, iar importul cărților străine, — dacă vor mai fi apărând concomitent cu războiul — e foarte dificil.

Sacul cu glume

Un biet copist, stăpinit de boala incurabilă d'a face versuri se prezintă la capul serviciului său c'un volum în mână:

— Dacă vrea d-l șef să mi facă onoarea d'a primi un mic dar de amintire din partea mea, zice micul impieगत cu modestie.

— Imi pare rău, îi răspunde șeful, dar nici buna-cuviință și nici regulamentul serviciului nu mi permit să primesc daruri dela subordonații mei, afară numai dacă o fi vorba de un lucru fără valoare...

— Voiam să vă ofer volumul meu de versuri, replică copistul-poet.

— O, afirmă, șeful, cu multă politetă, p'acesta îl pot primi.

Viena e vestită, nu numai pentru berea sa, dar și pentru numărul enorm al celor care se îmbată, pe fiecare zi, în capitala austriacă.

Astfel, cu ocaziunea anului nou, a apărut într'un ziar din localitate, următoarea mulțumire care a făcut să ridă pe toți vienezii băutori:

„Ne fiindu-mi cu puțință să mulțumesc individual, le ardesez aci recunoștința mea tuturilor persoanelor amabile care, în cursul anului încetat, au adus acasă, noaptea, pe hărbatul meu, de pe la berării.

„D-na X. Y.”

Profesorul. — Câte feluri de poezii cunoști?

Eleva. — Trei!

Profesoara. — Cari?

Eleva. — Poezia lirică, dramatică...

Profesoara. — Ei și... epi...!

Eleva. — Epidemică!?

Ionel (care tocmai mâncase bătaie dela tatăl său, un scriitor): Așteaptă, tată. Când voi fi mare mă voi face critic.

Servitoarea (care aduce dela teatru pe fiica stăpânei):

D-șoră cum a fost piesa de azi?

D-șoara. — Tristă. La sfârșit mor șase persoane.

Servitoarea. — Mi-am închipuit asta decherece am văzut că s'au adus în teatru, atâtea coroane!

Boerul. — Fostul meu vizitiu era tot a doua zi beat, aș dori să am un om cumsecade; d-ta ești treaz?

Vizitiul. — O, foarte des, conașule!

Poetul. — D-le redactor v'aduc iarăși o poezie!

Redactorul. — D-le, te rog, nu te juca cu jocul!

Casă de Sănătate

SPECIALA PENTRU BOALE DE FEMEI

— SUB DIRECȚIA —

Doctorului I. KIRIAC

Chirurg primar; șeful serv. de gynecologie

al spitalelor Eforiei

SECȚIE SEPARATĂ pentru BARBAȚI

(hemoroide, hernii, tumori, calcule

vesicale, stricturi uretrale, etc.)

Strada Sf. Ioncă 8, în dosul Teatrului Național

— TELEFON 296 —

Pentru ori-ce reclamațiuni sau schimbări de adrese, d-nii abonați sunt rugați a atașa și una din benzile cu care primesc ziarul „Universul Literar”, contrar, reclamațiunea sau schimbarea de adresă nu vor fi rezolvate.

ADALBERT DE CHAMISSO

Păţaniile lui Peter Schlemihl

Roman tradus de E. MARIAN

— URMARE —

„Da, da, așa merge! Dar pe Bendel ai d-tale îl vei găsi acasă; deunăzi a fost trimis cu mare grijă acasă și atât de obosit, încât de atunci a trebuit să stea în pat“. El răsă iar. „Asta ve avea să-ți spue multe! Haide! Noapte bună pentru azi, la vedere în curând!“

Sunați de mai multe ori. Se văzu în sfârșit lumină. Bendel întrebă dinăuntru cine sunase. Când bunul om îmi recunoscu glosul, abia își putu stăpâni bucuria; ușa se deschise repede, căzurăm unul în brațele celuilalt plângând. „L găsi foarte schimbat, slab și bolnav; mie însă mi încărunțise tot părul.“

El mă duse prin odăile pustii într'un iatac rămas neatins; aduse bucate și băutură, ne așezarăm și el începu să plângă. „Mi povesti că dăunazi urmărite pe uscăţivul cu haina cenușie, pe care l văzuse cu umbra mea, atât de mult și de învierșunat, până mi pierduse urma și căzuse istovit de puteri; că apoi, văzând că nu mă mai poate găsi, s'a întors acasă, unde gloata atâţată de către Rascal a năvălit, îndată, a spart ferestrele și-și potoli setea de nimicare. Astfel am răsplătit pe binefăcătorul lor. Slugiile mele se răsfetiră. Poliția locală mă a-lungase ca băruit din oraș și-mi dăduse răgaz 24 ceasuri ca să plec. El adăose o mulțime de amănunte pe lângă cele pe care le știam despre bogăția și căsătoria lui Rascal. Nemernicul asta, pricina tuturor nenorocirilor mele, trebuie să-mi fi cunoscut dela început taina; dar, ademenit, de momeala aurului, se alipise, de mine și dela început și făcuse o chee pentru scriinul în care s'afflau bogățiile mele.“

Bendel mi povesti toate acestea cu fața scaldată în lacrimi, și plânse apoi de bucurie că m'am întors, că sunt iar lângă dânsul și că după ce s'a gândit mult unde m'o fi dus nenorocirea, mă vedea liniștit și resemnat. Astfel de înfățișare luase într'adevăr desnădejdea mea. „Mi vedeam nenorocirea nespuse de mare, statornică, isvorul lacrimilor mi secase, nu mai puteam scoate nici gemăt, din piept. Imi încovoiam capul cu nepăsare sub nevăzutul jug ce mă asupria.“

„Bendel, ti zisei, mi cunoști soarta. Nu fără să fi fost vinovat, mă lovește această pedeapsă cumplită. Tu, om nevinovat, nu mai trebuie să-ți legi soarta de a mea; nu mai vreau. În noaptea asta încă plec, pune seacă pe cal, voi călări singur; tu rămâi; o vreau. Aici trebuie să mă fie câteva lăzi de aur, ia-ți-le. Voi pribegi singur în lumea mare. Dacă voi avea vr'odată zile mai senine, dacă fericirea mi-o mai zâmbi, mi voi aduce aminte de tine, căci la pieptul tău credincios am plâns în ceasuri grele, dureroase.“

Cu inima zdrobită trebui să se supue cinstitul servitor acestei din urmă porunci a stăpânului său; eram surd la rugămintile și sfaturile sale, orb la lacrimile lui. El mi aduse calul. Strânsel încă odată la pieptul meu pe stuga care plângea, sării pe cal și mă îndepărta în întunericul nopții de mormăntul vieții mele, fără să-mi pese pe ce drum mă va duce calul;

căci nu mai aveam pe lumea asta nici țel, nici dorință, nici mădejde.

VIII

În curând mă ajunse un drumeț, care după ce umblase câteva timp lângă calul meu, mă rugă să-i pui mantaua pe cal, fiindcă făceam doar acelaș drum. Îl lăsați s'o pue fără să spui ceva. El îmi mulțumi cuviincios pentru binele făcut, îmi laudă calul, se folosi de acest prilej spre a lauda norocul și puterea bogățiilor, și începu, nu știu cum, un fel de monolog, la care eu eram doar ascultător.

El își arătă părerile despre viață și lume, și ajunse curând la metafizică a cărei menire e de a găsi cheia tuturor tainelor. Puse chestia foarte lămurit și pași spre deslegarea ei.

Știi, prietene, că după ce am cercetat școlile filozofilor noștri, am recunoscut lămurit că nu eram nicidecum înzestrat pentru teoriile filozofice și că, pătruns de nepregătirea mea, m'am lăsat cu totul de filozofie. De atunci m'am resemnat să nu învăț multe lucruri. După sfaturile tale, am urmat precăt cu putință numai glasul ce se ridica în mine spre a mă călăuzi pe drumul ce mi-l croiesem. Acum acest vorbitor măestru mi se păru că ridica cu mult talent o clădire trainică, cu temelii puternice. Dar nu găsiata în toate cuvântările sale ce aș fi voit să găseșc și atunci aceea clădire nu mai era pentru mine decât una din acele case elegante cari nu slujesc de cât să desfete vederea prin simetria și luxul lor. Cu toate acestea îmi făcea plăcere să ascult pe letetel vorbitor, care mă făcuse să uit nenorocirile mele, și i-aș fi împărțit bucuros părerile dacă ar fi avut darul să-mi farmece inima tot atâta cât și mintea.

Intr'acestea vremea trecuse, și pe nesimțite se revărsase de ziua. Mă speriai ridicându-mi deodată ochii și văzui o coloare roșiatică vestind apropiatul răsărit al soarelui. Era ceasul când corpurile opace aruncă umbrele cele mai mari și în zarea îndepărtată nu vedeam nici un adăpost împotriva razelor soarelui și nu eram singur! Aruncai o privire asupra însoțitorului meu și mă speriai iar... Nu era altul decât omul cu haina cenușie.

El răsă de încremenirea mea și urmă, fără să mă lase să apui o vorbă măcar:

„Las' să fim laolaltă, cum e obiceiul în lume, prin interesul nostru comun; de despărțit avem vreme oricând. Drumul ăsta duce d'alungul munților și, deși nu te-ai gândit la asta, e singurul pe care o puteai lua ca om cuminte; nu te poți scobori în vale și dacă ai trece munții îndărăt te-ai întoarce în locul de unde vii. Drumul ăsta e și al meu. Te și văd pălind la apropierea soarelui. Vreau să-ți împrumut umbra d-tale pe timpul cât vom fi împreună, iar în schimb mă vei lăsa pe lângă d-ta. Tot nu-i mai ai pe Bendel; eu te voi sluji bine. Nu mă lăbești și-mi pare rău. Cu toate acestea, îți pot fi de folos. Dracul nu-i atât de negru cum e zăgrăvit. Eri m'ai necăjit,

e adevărat; dar nu sunt supărat și țiam și scurtat drumul până aici, asta trebuie s'o mărturisești și d-ta. Ia-ți, te rog, numai odată umbra îndărăt, ca încercare“.

Soarele răsărise; pe șosea se vedeau mai mulți oameni. Primii propunerea, deși în silă. El lăsa s'alunece răsând umbra mea pe pământ, care și luă numai decât locul pe umbra calului meu și începu să alerge veselă în trap lângă mine. O emoțiune ciudată mi cuprinsese toată ființa.

Trecui pe lângă o ceată de țărani; ei se dară respectoși la o parte scoțându-și pălăriile înaintea acestui trecător cu înfățișare de bogătaş. Călării mai departe și cu inima bătându-mi foarte tare priviam curios acea umbră care fusese înainte a mea și pe care trebuia s'o împrumut acum dela un străin, ce zic, de la un dusman...

El și urma drumul nepăsător, ba fluera chiar un cântec. El fiind pe jos și eu călare, mă apucă un fel de ameteală, ispita era prea puternică. Cărmiți deodată calul, îmboldii cu pînții și apucați în goana mare pe un drum țăsturalnic; dar umbra nu mă urmă; cum cărmisem calul, alunecă jos și-și așteptă pe șosea pe proprietarul ei legiuit. Am trebuit să mă întorc rusinat. Omul cu haina cenușie, care și sfârșise ne turburat cântecul, răsă de mine, mi potrivi iar umbra și mă făcu să înțeleg că nu va rămânea definitiv a mea decât atunci când voi fi ajuns iar legiuitul ei stăpân.

„Te țiu zdravăn de umbră, urmă el, și nu poți să-mi scapi. Unui om atât de bogat ca d-ta și-i trebuie o umbră; n'ai încotro. Greșeala d-tale e că n'ai recunoscut asta mai de vreme“...

„Mi urmai călătoria pe acelaș șosea; cunoscuți din nou toate înlesnirile, toate strălucirile vieții. Mă puteam mișca în toată voia, fiindcă aveam o umbră, deși împrumutată, și pretutindeni mă bucuram de respectul ce se dă bogățiilor, dar eram cu moartea în suflet. Neînțeleșul meu tovarăș, care se da peste tot locul drept servitorul nevrednic al omului celui mai avut din lume, era nemai pomenit de supus, nespuse de dibaci și deștept, adevărat model de fecior pentru un bogătaş; dar nu mă părășia nicidecum, neslăbindu-mă toat ziua cu palavrele lui, pururea încredințat că la urma urmelor, — fie chiar numai spre a mă cotorosi de dânsul, — voiu face țargul cu umbra. Mi era tot atât de urât precăt mi era de supărător. Nu mă puteam opri de a mă teme de dânsul. Ajunsesem s'atâră de el primind să joc un rol în lumea asta de care voiam să fug. Trebuia să-i îndur elocvența și cât paci să recunosc că avea dreptate. Un bogătaş trebuie să-lbe pe lumea asta o umbră și simțeam bine că, dacă voiam să duc mai departe felul de viață de acum, nu era decât un mijloc. Dar luasem o hotărâre neclintită: după ce-mi jertfisem iubirea, fericirea vieții mele, nu-mi voi vinde sufletul acestui moroi, pentru toate umbrele din lume. Nu știam cum o să se sfârșească asta.“

Ședeam odată în fața unei peștere, pe care o cercetează strini cari cutreără munții. Acolo s'aude zgomotul suvoaelor subpământene răsunând la dâncimi nepătrunse; pietrele azvârlite în acea prăpastie răsună atât de grozav în cât ai fi putut crede că e fără fund. O-

mul cu haina cenușie mi zăgrăvi după obiceiul său, cu ultimatoarea-i imaginație și investimându-le în colorile cele mai strălucite, tot ce aș putea face pe lume prin mijlocul săculețului meu, după ce umbra va fi iar în stăpânirea mea. Cu coatele pe genuchi, mi țineam fața în mâini și ascultam pe acel fărțarnic, șovăind între ispită și hotărârea mea neclintită. Nu mai puteam îndura multă vreme această luptă lăuntrică și începui lupta hotărâtoare:

„Domnul meu, mi se pare că uil că țiam dat voe să rămâi lângă mine în anumite condițiuni, dar păstrându-mi deplina libertate.“

— Un cuvânt și-mi strâng lucrurile“.

Obişnuia să mă amenințe foarte des. Tăcui. El începu să-mi înfășoare umbra. Îngălbenii, dar l lăsați să facă ce vrea fără să spui ceva. Urmă o tăcere lungă. El luă întâi cuvântul:

„Nu poți să mă suferi, d-le, mă urăști, o știu; dar de ce mă urăști? Să fie oare cumva pentru că ai încercat să mă jefuești mișelește de cuibul meu fermecat? Sau oare fiindcă ai căutat să-mi răpești hoțeste burzul meu, umbra pe care o credeai încredințată doar cinstei d-tale? Eu unul nu te urăsc pentru asta; mi se pare foarte firesc să cauți a întrebuița toate mijloacele, viclenia, puterea. Că ai totuși cele mai aspre principii și pretinzi că ești omul cel mai cinstit din lume, e o manie de care prea puțin mi pasă. La o adică, principiile mele nu sunt atât de aspre ca ale d-tale; eu lucrez doar cum gândești d-ta. Ori țiam pus vr'odată sula în coastă spre a căpăta prețiosul d-tale suflet, care mi place? Pus'am oare vr'un servitor să te znopască în bății spre a-mi recăpăta săculețul fermecat? Încercat-am să-ți fur eu însumi“.

N'aveam ce să răspund. El urmă: „Bine, d-le, bine! Nu mă poti suferi; și asta o înțeleg, și nu sunt supărat. Trebuie să ne despărțim, asta e vădit, și d-ta ai început deasemenea să-mi pari foarte plictisitor. Așa dar, ca să scapi cu totul de următoarea-mi tovarășie, te sfătuiesc încăodată: Cumpără-mi asta“.

„I. întinsei punga, zicându-i: „Cu prețul ăsta.“

— Nu!

Oftai adânc și reluai: Ne-am înțeles. Stăruiesc să ne despărțim, d-le; nu-mi mai atine calea pe o lume, care e destul de mare pentru noi doi“.

(Va urma)

